

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції

Харків, 26–27 грудня 2024 року

Харків – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ
ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН
У МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ**

*Матеріали
XVI Міжнародної науково-методичної
інтернет-конференції*

м. Харків, 26-27 грудня 2024 року

**Харків
ХНМУ
2025**

Редакційна колегія:

- М'ясоєдов В. В.** – ректор Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, професор
- В'юн В. В.** – директор Навчально науково-дослідного інституту післядипломної освіти ХНМУ, д. мед. наук, професор
- Фоміна Л. В.** – зав. кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук, професор
- Мешерякова І. П.** – в. о. зав. кафедри медичної біології, канд. мед. наук, доцент
- Сирова Г. О.** – зав. кафедри медичної та біоорганічної хімії, доктор фарм. наук, професор, академік міжнародної екологічної академії, академік ГО «НАН ВО України»
- Зайцева О. В.** – в. о. зав. кафедри медичної та біологічної хімії і медичної інформатики, доктор біол. наук, професор
- Скорбач Т. В.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки, канд. філол. наук
- Фідяєва Т. С.** – викладач кафедри української мови, психології та педагогіки

С91 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін у медичних освітніх закладах: матеріали XVI Міжнар. наук.-метод. інтернет-конф., (Харків, 26–27 груд. 2024 р.) Харків : ХНМУ, 2025. 140 с.

У збірнику представлено матеріали біля 130 фахівців та молодих науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено проблематиці викладання педагогічних, психологічних, медико-біологічних та природничих дисциплін у сучасних освітніх закладах. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам, які працюють у закладах вищої освіти, докторантам, аспірантам, магістрантам, здобувачам вищої освіти, а також широкому колу читачів, які цікавляться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Конференцію внесено до переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки на 2024 рік під номером № 1261(с. 460).

Автори публікації несуть відповідальність за дотримання авторського права, точність цитування, достовірність наведених фактологічних даних, граматичні та стилістичні помилки.

УДК 378.016:5:378.6:61(082)

- © Харківський національний медичний університет, 2025
© М'ясоєдов В.В., В'юн В. В., Фоміна Л. В. та ін., 2025.

Гонтар М. Н., Скорбач Т. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІУМУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	25
Горулько Я. О., Самолисова О. В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОФЛАЙН-НАВЧАННЯ	27
Гринченко К. Е., Абасалієва О. М. ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО НАВЧАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	28
Грицасенко К. М., Скорбач Т. В. ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРИ ТА ТРАДИЦІЙ У СКЛАДНІ ВОЄННІ ЧАСИ.....	29
Дума А. Б., Фоміна Л. В. ДЕПРЕСІЯ Й ТРИВОГА ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	31
Жара А. С., Скорбач Т. В. МЕДИЧНІ ТА ПСИХОСОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ	32
Жукович І. І. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	34
Заболотна І. І. ЗАГРОЗИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (ШІ) В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	35
Заболотна М. Ю., Скорбач Т. В. ЗАЦІКАВЛЕНІСТЬ ДО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ	36
Ісмаїлова А., Скорбач Т. В. ПСИХОСОМАТИЧНІ ХВОРОБИ.....	38
Камінський Р. Ф., Дзевульська І. В., Гайдай О. С., Подзігун Л. В. АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ	39
Коваленко Н. І. ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	40

освіту не тільки студентам, що вимушені навчатися в поточних реаліях, а й студентам, які знаходяться за кордоном і навчаються дистанційно. Ця інтерактивна програма розроблена як рідною мовою, так і англійською мовою, що робить її доступною й для студентів-іноземців, які навіть у такі важкі для нашої країни часи все одно отримують освіту в медичному університеті.

На прикладі використання цієї платформи протягом останніх років і аналізуючи успіхи студентів, можна зробити висновок, що використання інтерактивних методик можливе у вивченні будь-якої дисципліни та відкриває шляхи студентам до успішного вивчення й набуття необхідних навичок споріднених дисциплін також.

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Коваленко Н. І.

Харківський національний медичний університет, м. Харків

У системі вищої освіти велика увага приділяється розвитку м'яких або гнучких навичок у здобувачів, що пов'язано з формуванням не тільки професійних, а й особистісних якостей майбутніх спеціалістів (Чаусов І., 2024). Поняття «м'які навички» розглядається як комплекс неспецифічних знань, умінь і навичок, які допомагають адаптуватися до соціального життя, досягти успіхів у професійній діяльності (Діденко Ж., 2021). Вони належать до соціально-психологічних навичок і пов'язані з особистісними рисами, здібностями та установками. Виділять три типи м'яких навичок: індивідуальні (характеризують особистість, здатність справлятися з проблемами, вміння ставити цілі і виконувати їх), комунікативні (характеризують відносини з іншими людьми), професійні (спрямовані на вирішення завдань у професійній діяльності, а саме під час спілкування з пацієнтами) (Діденко Ж., 2021).

Оволодіння м'якими навичками та їх вдосконалення є не менш важливим, ніж оволодіння професійними компетенціями. Особливе значення вони мають для підготовки майбутніх працівників закладів охорони здоров'я. Формування м'яких навичок можливе у рамках усіх освітньо-професійних програм. Вивчення різних освітніх компонентів передбачає використання різноманітних форм і методів організації освітнього процесу, які дають змогу майбутнім фахівцям оволодіти як професійними, так і універсальними компетенціями.

Індивідуальні (особистісні) навички передбачають вміння розпізнавати й управляти власними емоціями, планувати, управляти власним розвитком і часом (Смагіна Т., Шуневич О., 2019). Виконання домашніх завдань для підготовки до практичних занять спонукає студентів ефективно

планувати свою роботу, управляти часом або тайм-менеджмент, розвиває самоконтроль і самодисципліну, вміння концентруватися, знаходити й опрацьовувати інформацію. Можна рекомендувати студентам деякі прийоми для самоорганізації, а саме знайти поглиначів часу, які відволікають від зосередження на завданні (наприклад, соцмережі); використати метод маленьких кроків або «Швейцарського сиру» (виконувати велике завдання поступово); «з'їдати» хоча б одну «жабу» щодня («жаба» – це не дуже приємна робота, яку хотілося б відкласти), а також планувати відпочинок.

Участь студентів у наукових конференціях сприяє розвитку вміння пошуку наукових джерел та аналізу інформації; креативного, логічного мислення; публічного виступу; а також вчить проводити презентації, доносити свою думку іншим, слухати і чути співбесідника, спілкуватися.

Комунікативні навички можна ефективно розвивати на практичних заняттях з використанням сучасних технологій навчання, а саме особистісно-орієнтованих, інформаційно-комунікаційних, симуляційних, практико-орієнтованих, ігрових. Застосування методів проєктів, кейсів, «мозкового штурму», виконання групових ситуаційних завдань сприяє формуванню і розвитку комунікативних навичок: уміння працювати в команді, відстоювати свої погляди та знаходити спільне рішення, уникати та вирішувати конфлікти. Студенти мають змогу формувати і вдосконалювати особистісні навички, а саме комунікабельність, лідерство, креативність, позитивне мислення, емоційний інтелект, гнучкість, управління емоціями, відповідальність та дисциплінованість (Коляда Н., Кравченко О., 2020). В сучасних умовах з розвитком інформаційних технологій студенти з цікавістю ставляться до використання цифрових платформ, віртуальної реальності та віртуальних дошок у освітньому процесі. Проте для майбутніх лікарів особливе значення має емоційний інтелект – здатність розпізнавати свої і чужі емоції, визначати причини їх появи та спрямовувати їх на досягнення цілей.

Для майбутньої фахової діяльності лікарям потрібні не тільки професійні знання, але й вміння навчатися і вдосконалюватися, працювати в команді, брати на себе відповідальність, знаходити потрібний підхід до людей тощо. Оволодіння м'якими навичками дає можливість професійного та особистісного вдосконалення в умовах швидкого розвитку технологій.